

Adalet Delili

Hiç mümkün müdür ki, her işinde nihayet derecede adalet ile iş gören bir Âdil-i Hakîm, mahlukatının hukukunu muhafaza etmeyerek, mazlumun hakkını zalimden almasın ve adaletini hiçe indirsin? Bu adalet burada yok hükmündedir, demek başka yerde bir mahkeme-i kübra ve adalet diyarı vardır ve olmalıdır.

Bu delili yine iki başlıkta inceleyeceğiz:

1. BASAMAK: KÂİNATTA GÖZÜKEN ADALET VE BU ADALETİN SAHİBİ KİMDİR?

Adalet: Her hak sahibine hakkını vermek ve her şeyi hikmet ve maslahata uygun olarak yerli yerine koymak demektir. Adalet, zulmün zıddıdır.

Adaletin bu manasıyla Cenab-ı Hak nihayet derecede adildir. Dilerseniz şimdi bu sözümüzün hakkaniyetini ispat edelim:

Adalet, her hak sahibine hakkını vermek demektir. Şimdi şu âleme bakıyor ve görüyoruz ki, bütün mahlukatın erzak ve teçhizatı lââyık-i veçhiyle veriliyor. Hiçbir mahluk unutulmuyor ve karıştırılmıyor. Bir sineğe kartal kanadı takılmadığı gibi, bir kartala da sinek kanadı takılmıyor. Her varlığın hangi cihazlara ihtiyacı varsa, o cihazlar ile donatılıyor. Bizlerin basit ve hakir gördüğü mahlukların bile hukuku bu cihette muhafaza ediliyor. Bir sineğin ya da bir böceğin vücudunu incelediğinizde sözümüzü tasdik edeceksiniz.

İşte her şeye hassas mizanlarla ve mahsus ölçülerle vücut vermek, suret giydirmek, her şeyi yerli yerine koymak, en münasip cihazlarla teçhiz etmek ve her hak sahibine istidadı nispetinde hakkını vermek, nihayetsiz bir adalet ile iş görüldüğünü ispat eder.

İşte sineğe 5.000 petekli bir gözün verilmesi bu adaletin neticesidir; balığa yüzgeç, kuşa kanat takılması bu adaletin neticesidir; file hortum, deveye hörgüç verilmesi bu adaletin neticesidir. Sözün özü, her mahluka hayatının devamı için cihazlar verilmesi bu adaletin bir neticesidir.

Şimdi soruyoruz:

- Bir sineğin dahi hakk-ı hayatını muhafaza ederek, hayatının devamı için onu aza ve cihazlarla teçhiz eden kim?
- Kim bütün mahlukları hikmetli cihazlar ile donatarak hakk-ı hayatlarını koruyor?
- Kim o cihazları en uygun yerlere yerleştiriyor?

- Kim onlara hikmetli vücutları ve maslahatlı suretleri veriyor?
- Kim şu âlemdeki dengeyi muhafaza ediyor?
- Sözün özü: Göz önündeki şu adaletin sahibi olan Adil zat kim?

Elbette Allah'tır ve bu O'nun adaletinin bir tecellisidir.

Şimdi de adaletin başka bir vechine bakalım:

Adaletin bir ciheti de mazlumların intikamını zalimlerden almaktır. Adaletin bu manasıyla da tarih sayfaları zalimlerin feci akıbetleriyle doludur. Firavunlar, Nemrutlar, Karunlar gibi nice zalimlere Adil ismi ile semavi tokatlar vurulmuş ve mazlumların hakları onlardan alınmıştır.

Ancak ikinci başlıkta da izah edileceği gibi, bu dünya adaletin bu tecellisine hakkıyla mahal olamamakta ve adaletin bu tecellisi başka bir âleme bırakılmaktadır. Zaten Adil ismiyle ahirete kapı açarken, adaletin bu cihetinin hakkıyla bu dünyada gözükmemesi delil yapılacaktır.

Ancak şu kadar deriz ki: Halk arasında zalimler için sıklıkla kullanılan "Etti, buldu!" sözü, zalimlerin her vakit semavi tokatlara maruz ve muhatap olduklarına delildir. Zalimlere gelen bir tokat dahi perde arkasındaki bir Adil-i Mutlak olduğunu ispat eder. Böyle binler tokat ise O zatın varlığını güneş gibi gösterir ve inkâra bir yol bırakmaz.

Adaletin bir diğer vechi de şudur:

Âlemdeki dengeyi muhafaza ederek diğer canlıların haklarını korumaktır. Mesela, sadece istakoz bir yılda 7 milyon yumurta yumurtlamaktadır. Bu yumurtaların hepsi istakoz olsaydı, denizler istakozla dolar ve başka hayvanların yaşaması mümkün olmazdı. İşte bazı engellerle istakozun çoğalmasının önüne geçilmiş ve diğer canlıların hakları korunmuştur.

Yine soralım:

- Böyle ince bir dengenin tesadüfen oluşması ve binlerce yıldır tesadüfen devam etmesi mümkün müdür?
- Eğer mümkün değilse, kâinattaki hayret verici bu dengeyi kim kurdu?
- Varlıkların kâinatı istila etme meylini durduran ve onların âlemi istila etmesine mâni olan adalet sahibi zat kimdir?

Elbette Allah'tır! Şu âlemde gözükken kusursuz denge, bu dengeyi kuran Cenab-ı Hakk'ın varlığına ve O'nun adaletine güneş gibi bir delildir.

2. BASAMAK: ÂDL İSMİNİN AHİRETİ GEREKTİRMESİ

Acaba hiç mümkün müdür ki, böyle en küçük bir mahlukun, en küçük bir hakkını

muhafaza edip onun imdadına koşan bir adalet; insan gibi en büyük bir mahlukun hukukunu muhafaza etmesin ve muhafaza etmemekle adaletini hiçe indirsin? Bu hiç mümkün müdür? Elbette mümkün değildir!

O hâlde madem insanın hukukunu muhafaza edecek ve adaletini hiçe indirmeyecek, elbette bunun için bir mahkeme-i kübrayı kurmalı ve bir adalet diyarını açmalıdır. Zira řu fâni dünyada kısa bir hayat geçiren insan, o büyük adaletin hakikatine mazhar olamaz ve olamıyor. řu fâni ve geçici dünya, ebed için yaratılan insan hususunda böyle bir adalete mazhariyetten çok uzaktır. Bu dünyada zalim izzetle; mazlum ise zillet ile yaşayıp gidiyor.

Hâlbuki hakiki adalet ister ki, mazlumun hakkı zalimden alınsın ve řu küçük insan, küçüklüğü nisbetinde değil; belki cinayetinin büyüklüğü, mahiyetinin ehemmiyeti ve vazifesinin azameti nispetinde bir mükâfat ve ceza görsün. Bütün bunlar da ancak ahiretin gelmesi ile mümkündür.

Madem dünya var ve dünya içinde bir rahmet ve adalet var. Elbette, dünyanın vücudu gibi kat'i olarak ahiret de var ve oraya gidiliyor. Ahireti inkâr etmek, dünya ve içindekileri inkâr etmek demektir. Demek, ecel ve kabir insanı beklediğı gibi; cennet ve cehennem de insanı bekliyor ve onu gözlüyor.

şimdi bu delilde öğrendiklerimizi maddeleyelim:

- 1.** řu âlemde nihayet derecede bir adalet hükmetmektedir. Yaratılan her varlığa hassas mizanlarla ve mahsus ölçülerle vücut vermek, suret giydirmek, her şeyi yerli yerine koymak, en münasip cihazlarla teçhiz etmek, dengeyi muhafaza etmek, her hak sahibine istidadı nispetinde hakkını vermek ve zalimleri semavi tokatlarla tokatlamak nihayetsiz bir adalet ile iş görüldüğünü ispat eder.
- 2.** Fiiller failsiz olamayacağına göre, göz önündeki řu adaletin de “Adil” ismiyle müsemma bir faili olmalıdır. Bu fail de ancak ve ancak Cenab-ı Hak olabilir.
- 3.** Madem Cenab-ı Hak nihayetsiz bir adaletin sahibidir ve her işinde nihayetsiz bir adaletle iş görür, o hâlde elbette bir mahkeme-i kübra ve adalet diyarı olmalıdır. Zira řu fâni dünya, o adaletin hakikatine mazhar olmaktan âcizdir. Zira otuz bin kişiyi öldüren bir zalimden, bu dünyada nasıl hak alınabilir? En fazla onu bir kere öldürebilirsiniz ki, bu da ancak öldürülen bir masumun kisası olabilir. Peki diğer mazlumların hakkı ne olacak? Eğer ahiret gelmezse insanın hukuku muhafaza edilmemiş olur ki, nihayetsiz bir adaletin sahibi olan Allah-u Teâlâ buna asla müsaade etmez.
- 4.** Hem řu dünyanın gidişatına bakılsa görülür ki, zalim izzet ile ve mazlum zillet ile yaşıyor ve her ikisi de aynı şekilde ölüp gidiyor. Eğer ahiret gelmez ve zalimin yaptığı yanına kâr kalırsa bu, mazumlara nihayetsiz bir zulüm olur. Allah-u Teâlâ ise böyle bir zulümden nihayet derecede münezzeh ve mukaddestir.

5. Demek ahireti inkâr etmek, ancak Cenab-ı Hakk'ın varlığını ve O'nun "Adil" ismini inkâr etmek ile mümkündür. Allah'ı inkâr etmek ise ancak, göz önünde tecelli eden şu adaleti inkâr etmek ile mümkündür. Adaleti inkâr etmek için ise ya kör olmalı ya da akli baştan atarak bir akılsız olmalı. Zaten onlar da bizim muhatabımız değildirler.

6. Şunu da ilave etmek isteriz ki: Bu dünyada adaletin hakkıyla gözükmemesinin sebebi, imtihan sırrıdır. İmtihan sırrından dolayı Allah-u Teâlâ, razı olmamasına rağmen bu zulümlere müsaade etmektedir. Zira müsaade etmezse, imtihanın sırrı bozulur ve bu dünyanın kurulmasının hikmeti kaybolur. Bu insanlarda da hayvanlarda da böyledir. İmtihan sırrından dolayı, birçok zulümlere müsaade edilmekte ve hak sahiplerinin hakları ahirete bırakılmaktadır.

Sözün özü: Bir sineğe dahi vücut vererek, suret vererek, onu nihayetsiz hikmetli cihazlarla donatarak ve onu terbiye ederek nihayetsiz adaletini gösteren Allah-u Teâlâ; elbette ahireti getirmeyerek mazlumların hakkını zalimde bırakmayacaktır. O bundan nihayet derecede münezze ve müberradır.

Evet, bir gün gelecek, zalim zulmünün cezasını, mazlum da zilletinin mükâfatını görecek. Hatta boynuzsuz koyun dahi boynuzlu koyundan hakkını alacak. Âmennâ ve saddeknâ, iman ettik ve tasdik ettik!